

Jan Kubice
ministr vnitra

Praha
Č. j. MV-111945-31/VS-2012

Vážený pane veřejný ochránce práv,

dopisem ze dne 23. 4. 2013, zn.: 88/2013/VOP/IK, jste mne informoval o předběžných výsledcích Vašeho šetření, které jste zahájil na základě podnětu Ing. Miroslava ... , nar. 11. 7. 1954, trvale bytem Jde o záležitost postupu Krajského úřadu Kraje Vysočina a Ministerstva vnitra v otázce možné aplikace ustanovení § 131 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Tímto dopisem jste mne v souladu s ustanovením § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, požádal o zaslání mého vyjádření k Vaším předběžným závěrům zaujatým v této věci ve Vaší zprávě o šetření. K tomu uvádím následující.

Obecně se ztotožňuji s Vašimi právními závěry vyjádřenými v části C Vaší zprávy o šetření, neboť tyto v konečném důsledku korespondují se závěry Ministerstva vnitra ve výše uvedené věci a potvrzují správnost jeho postupu.

Co se týče Vaší otázky č. 1 a závěrů, které jste k ní zaujal, zde souhlasím s tím, že usnesení o vyloučení úřední osoby z projednávání konkrétní věci podle ustanovení § 14 odst. 2 správního řádu musí být vždy odůvodněno. Na tomto místě poukazuji na závěr Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 88, v němž jsme se zabývali výkladem ustanovení § 68 odst. 4 správního řádu, resp. jeho aplikací, kdy jsme dospěli k závěru, že toto ustanovení nelze aplikovat, pokud by absence odůvodnění v rozhodnutí měla za následek nepřezkoumatelnost nebo nesrozumitelnost rozhodnutí. Podle mého názoru je tato podmínka v daném případě naplněna, neboť byly uplatněny rozdílné námitky podjatosti a lze pochybovat o jejich reálnosti, resp. o tom, že úřední osoby jsou skutečně podjaté a mají být vyloučeny z řízení (nelze bez dalšího zjistit, na základě čeho představený úřední osoby dospěl k závěru o její podjatosti a vyloučení z řízení).

V otázce č. 2 souhlasím s Vaším závěrem, který zastává i Ministerstvo vnitra, že vyloučení pracovníků odboru či oddělení nemusí nutně znamenat nemožnost pověřit vedením řízení jinou úřední osobu, která splňuje zákonem stanovené kvalifikační požadavky, avšak je zařazena na jiném odboru nebo oddělení správního orgánu. Vyloučení pracovníků konkrétního odboru nebo oddělení správního orgánu tak nemusí mít bez dalšího za následek delegaci podle ustanovení § 131 odst. 4 správního řádu.

K samotnému posuzování otázky, nakolik vztah jednoho zaměstnance krajského úřadu k věci může zapříčinit podjatost všech úředních osob krajského úřadu, odkazují na judikaturu správních soudů (např. již Ministerstvem vnitra zmiňované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 89/2010), která ani v případě, že by krajský úřad rozhodoval ve věci kraje, nedovozuje automaticky podjatost všech úředních osob, nýbrž vyžaduje zkoumat, zda jsou nebo mohou být úřední osoby skutečně ovlivněny. Z toho lze dovodit, že ani v případě vztahu zaměstnance krajského úřadu k věci nelze bez dalšího dovozovat podjatost ostatních úředních osob, nýbrž je třeba se zabývat otázkou, zda mohou být tímto vztahem ovlivněny i ostatní úřední osoby nebo zda u nich není dán jiný důvod podjatosti.

V otázce č. 3 souhlasím s tím, že představeným krajského úřadu je jeho ředitel, který jako jediný může předat věc nadřízenému správnímu orgánu za účelem delegace podle ustanovení § 131 odst. 4 správního řádu (zde odkazují nejen na vyjádření Ministerstva vnitra ze dne 26. 2. 2013, č. j. MV-111945-27/VS-2012, ale také na závěr Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 63, který se vztahuje k vymezení představeného podle ustanovení § 14 odst. 2 správního řádu v případech vedoucích představitelů územních samosprávných celků).

Otázky č. 4 a 5 spolu úzce souvisí, neboť odůvodnění předání věci nadřízenému správnímu orgánu k delegaci podle ustanovení § 131 odst. 4 správního řádu lze považovat za jeden z předpokladů vázanosti nadřízeného správního orgánu návrhem podřízeného správního orgánu. Domnívám se, že správní orgán, resp. představený je povinen odůvodnit, proč považuje všechny úřední osoby za podjaté (představený však nemůže posuzovat svou vlastní podjatost, zde odkazují na závěr Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 63). Přitom lze vycházet z toho, že pokud by k takovému závěru došel na základě námitky podjatosti, musel by o této námitce rozhodnout usnesením, které by, jak je uvedeno výše, mělo být odůvodněno. Podjatost ředitele krajského úřadu by pak případně posuzovalo příslušné ministerstvo. V souvislosti s tím upozorňuji, že podle závěru Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 77 je nadřízený správní orgán vázán usnesením o námitce podjatosti a musí delegaci podle ustanovení § 131 odst. 4 správního řádu provést. V tomto ohledu tedy nesouhlasím s Vaším závěrem, neboť v daném případě byla podjatost úředních osob posuzována na základě námitky podjatosti. V případě, že je podjatost konstatována z podnětu úřední osoby, rovněž by mělo být vydáno usnesení o pověření jiné úřední osoby (to se pouze poznamená do spisu), které by také mělo být odůvodněno. Pokud jsou však vyloučeny všechny úřední osoby správního orgánu, nelze takové usnesení vydat a věc se podle ustanovení § 14 odst. 4 správního řádu předá nadřízenému správnímu orgánu. V takovém případě musí být při předání věci popsány důvody podjatosti úředních osob a nadřízený správní orgán tyto důvody může přezkoumat a případně vrátit věc správnímu orgánu k řízení s tím, že všechny úřední osoby nejsou podjaté. Přitom lze vycházet z toho, že v tomto případě o podjatosti na rozdíl od námitky není rozhodováno usnesením, kterým by byl nadřízený správní orgán vázán. Proto bude moci posoudit případnou podjatost úředních osob správního orgánu (pro srovnání na tomto místě poukazuji na závěr Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 94).

V závěru Vaší zprávy o šetření, v části D, jste mne, nad rámec výše uvedeného, požádal, abych se vyjádřil též k tomu, jaké okolnosti odůvodňovaly odlišný postoj Ministerstva vnitra k možnosti pověřit projednáním a rozhodnutím věci osoby s právníkem vzděláním namísto vyloučených osob disponujících zkouškou zvláštní odborné způsobilosti na úseku přestupků v aktuálně řešeném případě a v obdobném případě vedeném Ministerstvem vnitra pod sp. zn. MV 53355/VS 2011. Po prověření obsahu předmětného spisu musím bohužel konstatovat, že v uvedeném případě došlo k opomenutí ze strany referenta Ministerstva vnitra, který danou věc vyřizoval. V této souvislosti jsem přijal adekvátní opatření, aby se podobné nedopatření v budoucnu neopakovalo.

Zcela závěrem jste mne požádal, abych se vyjádřil také k tomu, jak často se Ministerstvo vnitra s obdobnými případy setkává a do jaké míry se odůvodnění podnětů podle ustanovení § 14 odst. 4 správního řádu z hlediska naplnění znaků podjatosti zabývá. Jak již bylo výše uvedeno, Ministerstvo vnitra zkoumá důvody podjatosti v případě, není-li o podjatosti vydáno usnesení. Existuje-li takové usnesení o námitce podjatosti, je jím Ministerstvo vnitra vázáno, tedy důvody podjatosti již nezkoumá. Co se týče nápadu obdobných případů, k tomu uvádím, že žádosti ředitelů krajských úřadů o postup dle ustanovení § 131 odst. 4 správního řádu jsou spíše výjimečnou záležitostí. Exemplárně však lze uvést, že často k aplikaci tohoto ustanovení přistupuje Krajský úřad Kraje Vysočina. Např. dopisem ze dne 19. 4. 2013, č. j.: KUJI 28298/2013, ředitel Krajského úřadu Kraje Vysočina opětovně uvědomil Ministerstvo vnitra jako příslušný nadřízený správní orgán, že v jiné věci řízení o odvolání Ing. ... a, nemůže určit jinou oprávněnou úřední osobu namísto té, která oznámila svoji podjatost, a proto opět žádá o postup podle ustanovení § 131 odst. 4 správního řádu.

S pozdravem

Vážený pan
JUDr. Pavel Varvařovský
veřejný ochránce práv
Údolní 39
602 00 Brno